

NORGES HØYESTERETT

Den 13. juli 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Normann og Høgetveit Berg i

HR-2021-1527-U, (sak nr. 21-081397STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Tor Haug)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse, saksbehandling og straffutmåling i sak om to voldtekter.
- (2) Ved tiltalebeslutning 20. april 2020 er A tiltalt for to voldtekter som omfatter innføring av penis i skjede, jf. straffeloven §§ 291 og 292. Voldtektene skjedde ved to ulike anledninger, overfor to ulike fornærmede.
- (3) Salten tingrett avsa 30. september 2020 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1994, frifinnes.
 2. A, født 00.00.1994, frifinnes for oppreisningskravet fra B.
 3. A, født 00.00.1994, frifinnes for oppreisningskravet fra C.
 4. Saksomkostninger idømmes ikke.»
- (4) Påtalemyndigheten anket dommen for bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.
- (5) Hålogaland lagmannsrett avsa 28. april 2021 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1994, dømmes for to overtredelser av straffeloven § 291 bokstav a, jf. § 292 bokstav a, jf. straffeloven § 79 bokstav a, til en straff av fengsel i 5 – fem – år. Varetekt kommer til fradrag med 4 – fire – dager, jf. straffeloven § 83.
 2. A betaler 175 000 – etthundreogsyttifemtusen – kroner til B innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

3. A betaler 150 000 – etthundrefemtitusen – kroner til C innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.»
- (6) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen.
- (7) Det anføres at lagmannsretten ikke har anvendt det strafferettslige beviskravet korrekt. Bevisbildet er for ensidig vurdert, ved at det er lagt avgjørende vekt på de fornærmedes forklaringer. Videre var bevisbildet det samme som i tingretten, hvor tiltalte ble frifunnet, og lagmannsretten har ikke forklart hvorfor det nå er grunnlag for å domfelle. Det foreligger dermed mangelfulle domsgrunner.
- (8) Det anføres også at straffen er blitt for streng. Det vises til at saken har tatt lang tid, og at tiltalte er en ung mann som er i jobb uten å være mistenkt for nye straffbare forhold.
- (9) *Påtalemyndigheten* har anført at det ikke foreligger mangelfulle domsgrunner ved lagmannsrettens dom. Straffutmålingen er i tråd med rettspraksis. Anken må da nektes fremmet.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) A har ankerett til Høyesterett, siden han ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Anken kan dermed bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Nektelsesbeslutningen skal i tilfelle begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) Under anken over lovanvendelsen er det anført at lagmannsretten ikke har anvendt det strafferettslige beviskravet korrekt. Som saksbehandlingsfeil er det anført at domsgrunnene er mangelfulle ved at det ikke er forklart hvorfor det er grunnlag for domfellelse, når A i tingretten ble frifunnet med det samme bevisbildet. Disse anførselene henger nært sammen. Anførselene er for øvrig nært knyttet til bevisbedømmelsen, som Høyesterett ikke kan prøve, jf. straffeprosessloven § 306.
- (13) Lagmannsretten har tatt korrekt utgangspunkt i at det skal være bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har begått de handlinger han er tiltalt for, med nødvendig skyld. Det er samtidig ikke uttalelser i domspremissene som tyder på at lagmannsretten i realiteten har anvendt et lavere beviskrav. Lagmannsretten har funnet de fornærmedes forklaringer troverdige, og lagt avgjørende vekt på disse. De fornærmedes troverdighet er blant annet underbygget med deres reaksjoner umiddelbart etterpå, at de betrodde seg til venner, at de hele tiden har fastholdt sine forklaringer om hendelsesforløpet, og at de i etterkant har slitt psykisk.
- (14) Høyesteretts ankeutvalg kan følgelig ikke se at lagmannsretten ikke har anvendt det strafferettslige beviskravet korrekt.
- (15) Etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering. I HR-2018-2109-U avsnitt 12, er det forklart nærmere hva som ligger i dette:
- «Det som først og fremst kreves, er at det blir redegjort for de 'springende – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen, og kort angitt hva som har vært avgjørende', jf. også HR-2018-1601-U avsnitt 14. Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten,

må det gjøres nærmere rede for bevisvurderingen i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten, jf. Rt-2009-1439 avsnitt 32–34 og HR-2017-1246-A avsnitt 24.»

(16) Tingretten frifant tiltalte fordi det – for begge tiltalepostene – var rimelig tvil om hvorvidt han forstod at han brukte makt for å oppnå samleie. Lagmannsretten har ingen uttrykkelig drøftelse av tiltaltes forsett, og har for begge forholdene kun uttalt at tiltalte «handlet utvilsomt forsettlig». Lagmannsretten har imidlertid lagt til grunn de fornærmedes forklaring om hendelsesforløpet.

(17) For fornærmede B hitsettes fra lagmannsrettens dom:

«Lagmannsretten fester ikke lit til tiltaltes forklaring. Lagmannsretten legger til grunn Bs forklaring om det videre hendelsesforløp. Ifølge hennes forklaring så de på serien en stund. Hun satt i sengen, og tiltalte dro henne så slik at hun ble liggende i senga. Han la sin høyre hånd under hennes rygg. Hun spurte hva han holdt på med, og han svarte at han ville at de skulle «spoon», altså ligge i skje. Hun syntes det var rart at han tok seg slik til rette. Så «pjosket» han henne på magen med venstre hånd utenpå klærne mens hans høyre hånd var under henne. Han tok henne på og under BHen, hvorpå hun sa at det var ubehagelig. Han kysset henne på halsen og på det ene øret. Hun forsøkte å vri seg unna. Han dro hennes ansikt mot ham og kysset henne på munnen. Så snudde han seg med ryggen til henne. Hun la seg bak ham, hvoretter han snudde og kysset henne igjen. Hun ble «litt revet med» og besvarte kysset. Hun trakk seg så tilbake fordi hun egentlig ikke hadde lyst til å kysse, og snudde seg slik at de igjen lå i skje. Han dro bukse hennes ned et stykke, noe hun syntes var ekkelt. Han tok på henne utenpå trusa, og deretter på innsiden av trusa. Hun sa at det var ekkelt, og at han skulle la være å gjøre det. Han overså det og fortsatte. Han førte så en eller to fingre i skjeden, noe som var vondt for henne fordi hun var tørr. Han dro ned bukse si, og førte sin penis inn i skjeden. Hun førte hånda si ned for å få han bort. Han reiste seg så, satte seg ved føttene hennes, og dro ned hennes bukse. Buksa var trang, så han vrenget den nedover til den satte seg fast ved anklene. Han satte seg på bukse slik at hun var som bundet fast. Hun fikk panikk og forsøkte å sparke han bort, men føttene var fastlåst og hun klarte ikke å sparke. Hun forsøkte å presse lårene sammen, men fikk det ikke til fordi han var større og sterkere enn henne. Han la seg over henne. Hun var redd og visste ikke hva hun skulle gjøre. Hun hadde trukket armene til seg slik at de lå i kryss over brystet, og hun klarte ikke å dytte ham bort fordi han lå med sin tyngde på henne. Hun sa at hun ikke hadde lyst, at det var ubehagelig, at hun måtte hjem fordi det var blitt innetid på institusjonen hun bodde, og ba ham slutte. Han førte så penis inn i henne skjede og «jokket». Det var vondt for henne. Hun fikk panikk og ba han slutte. Han stoppet opp og spurte om hun ville at han skulle slutte. Hun sa ja, og sa at hun hadde sagt til han flere ganger at han måtte slutte. Han trakk penis ut av skjeden. Hun dro av seg den vrenget bukse, tok den på igjen, drakk vann og rapte mot han som en hevner for det han hadde gjort, og så gikk hun derfra.»

(18) For fornærmede C hitsettes fra lagmannsrettens dom:

«Lagmannsretten fester ikke lit til tiltaltes forklaring. Lagmannsretten legger til grunn Cs forklaring om det videre hendelsesforløp. Tiltalte satte på en serie som de så på. Så begynte han å ta på henne. Hun prøvde å avvise ham, men han sluttet ikke. Hun la seg bort fra han, men han flyttet seg etter henne og dro henne inntil ham. Hun lå på ryggen med bena samlet. Han forsøkte så å ta en hånd mellom beina hennes, men han fikk det ikke til fordi hun holdt beina hardt sammen. Han tok så albuen sin og brøt beina hennes fra hverandre. Hun fikk sjokk. Han tok hånden sin mellom hennes ben, tok trusa til side og førte en finger inn i hennes skjede. Hun forsøkte å dytte han vekk med en hånd, men han lå halvveis over henne og hun klarte det ikke. Det var vondt og ubehagelig for henne.

Hun ba han slutte. Han la seg over henne, dro på ny trusa til side og førte penis inn i hennes skjede. Hun forsøkte å dytte ham bort, men klarte det ikke. Etter en stund klarte hun å samle mot til å be han stoppe. Mens han var inne i henne, spurte han om han skulle stoppe. Hun klarte ikke å svare, og han fortsatte samleiet. Han sluttet etter en stund. Hun la seg over på siden og hyperventilerte. Hun satte seg i bilen og dro derfra.»

- (19) Når lagmannsrettens dom bygger på slike detaljerte fremstillinger, er det etter ankeutvalgets syn ikke grunn for lagmannsretten til å gi en nærmere drøftelse av tiltaltes forsett. Utvalget viser særlig til at det legges til grunn at de fornærmede flere ganger satte seg til motverge, ved ord eller handling, mens tiltalte brukte makt for å oppnå samleie.
- (20) Ankeutvalget kan følgelig ikke se at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle med hensyn til tiltaltes forsett.
- (21) I straffutmålingen har lagmannsretten tatt korrekt utgangspunkt i en normalstraff på fire år for voldtekt til samleie. Da saken gjelder to voldtekter, har lagmannsretten fastsatt samlet straff til seks år, men deretter gitt ett års fradrag på grunn av tidsforløpet siden de straffbare forholdene fant sted, og for noe liggetid under etterforskningen.
- (22) Etter ankeutvalgets syn er det ikke noe åpenbart misforhold mellom den straffbare handling og straffen, jf. straffeprosessloven § 344.
- (23) Høyesteretts ankeutvalg finner det etter dette enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken reiser heller ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Anken tillates derfor ikke fremmet.

S L U T N I N G

Anken tillates ikke fremmet.

Kristin Normann
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)